

ต้นเหตุความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชน The Cause of The Conflict Between Project Owner And Community.

ธัญญ์ณภัท บุญสิริวัชร¹

Thannaphat Boonsiriworaphat²

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “ต้นเหตุความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า โดยรอบโครงการ ดิบุรา พรานนก เขตบางกอกน้อย” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกัน และแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่ารอบโครงการ ดิบุรา พรานนก เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานชุมชน ที่ปรึกษาชุมชน เลขาชุมชน และตัวแทนผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม จำนวนทั้งสิ้น 4 ราย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาโครงการ ดิบุรา พรานนก กับชุมชนตรอกข้าวเม่า คือ ปัญหาจากการสร้างแนวกำแพงล้อมรอบโครงการ ปัญหาการระบายน้ำเสีย และปัญหาการปลูกต้นไม้ตามแนวกำแพงลุกล้ำไปในเขตพื้นที่ชุมชน ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้โดยการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า ดังนั้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ร่วมกัน ชุมชนมีการจัดการความขัดแย้งด้วยการโอนอ่อนผ่อนตามหรือการทำให้ราบรื่นโดยผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมได้ก่อสร้างกำแพงรอบแนวเขตที่ดินโดยมีการร่นระยะกำแพงเข้าไปจากแนวเขตที่ดินเดิม แม้ว่าผู้ประกอบการมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ในกรรมสิทธิ์ที่ดินของตนเองก็ตาม มีการ

¹ นักศึกษาภาควิชาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

² Students in Master of Science (Community Development), Faculty of Social Administration, Thammasat University, Thailand

E-mail : supaporn.envi08@gmail.com

ประนีประนอม และการร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา พร้อมทั้งให้ชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้ร่วมดูแลและติดตามการดำเนินการของโครงการในการบำบัดน้ำเสีย การพิจารณาต้นเหตุความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนโดยการทำความเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่ายทำให้เกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจัดได้ว่าเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ได้เอาเปรียบซึ่งกันและกันและสามารถอยู่ร่วมกันได้

คำสำคัญ : ความขัดแย้ง, การอยู่ร่วมกัน, ผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม, ชุมชนตรอกข้าวเม่า

Abstract

“The Causes of Conflict between The Entrepreneur of Dbura Prannok Condominium Project at Bangkok Noi District and The Residents from Trok-Khao-Mao Community Living around the Project” was studied mainly for searching for the conflict of the cohabiting between the condominium’s entrepreneur and the residents in Trok-Khao-Mao community around the project’s area, and to solve the problems between them. It is the quality research archiving by collecting data from four significant personnel: community header, community counselor, community secretary and representatives from the condominium project. The collecting method was done by interviewing and focus group discussion. The results shows that the conflict was caused by the wall built around the condominium project, the project’s wastewater treatment and the project’s trees are trespassing into the community area. All the conflicts could be resolved under the discussing and compromising of both the entrepreneur and the community. The condominium entrepreneur could possibly build the wall around their condominium project but leave a bit of the space even though they will lose some small area so that their plants wouldn’t trespass into the community area. The entrepreneur could compromise with the community by letting people in the community be a part of wastewater

treatment management. This specific conflict could be resolved by figuring the actual problems, understanding another party and be compromising. This is the method that will unite them with no-one has been taken advantages so that they could cohabit peacefully in the future.

Keywords : Conflict, Cohabiting, Condominium Entrepreneur, Trok-Khao-Mao Community

บทนำ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา การคมนาคม การพาณิชย์ การสื่อสาร เป็นต้น รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมทุกอย่างในประเทศไทย จึงทำให้เป็นแหล่งดึงดูดให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาอยู่อาศัยไม่ว่าจะด้วยเหตุจำเป็นใดๆ ก็ตามที่แตกต่างกันออกไป มีทั้งที่เข้ามาอาศัยประเภทชั่วคราวและประเภทการตั้งถิ่นฐานอาศัยอย่างถาวร ส่งผลให้มีการขยายตัวของเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในกรุงเทพมหานครนับตั้งแต่ปี 2550-2558 เป็นต้นมา ซึ่งเห็นได้จากธุรกิจประเภทอาคารชุด หรือคอนโดมิเนียมกลายเป็นตลาดที่มีความเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากสถิติโครงการอสังหาริมทรัพย์แนวสูงปี พ.ศ.2550-2558 ที่มีการจดทะเบียนอาคารชุดของกรุงเทพมหานครรวมทั้งสิ้น 841 ราย หรือ 291,025 หน่วย เมื่อพิจารณาในประเด็นที่อยู่อาศัย พบว่า ที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของการดำรงชีวิตของคน ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลของสำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ข้างต้น พบว่ามีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของที่อยู่อาศัยประเภทอาคารชุดพักอาศัย หรือคอนโดมิเนียม ซึ่งจัดเป็นรูปแบบของที่อยู่อาศัยใหม่เหมาะสำหรับคนในเขตเมืองที่ตอบสนองต่อการใช้ชีวิตแบบเร่งรีบและปัญหาการจราจรที่ทำให้มีความจำเป็นต้องหาที่พักอาศัยที่อยู่ใกล้ที่สถานที่ทำงาน ใกล้แหล่งศึกษา มีการเดินทางที่สามารถอำนวยความสะดวก เช่น รถไฟฟ้าบีทีเอส และรถไฟฟ้ามหานคร รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่นิยมความเป็นส่วนตัวมากกว่าที่จะอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวเหมือนแต่ดั้งแต่เดิมในอดีต เหตุผลเหล่านี้ล้วนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำรงชีวิตของคนในปัจจุบันมากขึ้น ผลที่ตามมาจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ

โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาของการอยู่อาศัยร่วมกันระหว่างชุมชนเดิมกับชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้น เป็นเหตุให้ต้องเผชิญกับปัญหาสารพัดที่เกิดจากการก่อสร้างคอนโดมิเนียม เช่น ปัญหาฝุ่นละอองระหว่างการก่อสร้าง ปัญหาเสียงดัง ปัญหาความสั่นสะเทือนจากเสาเข็มเจาะของโครงการ ปัญหาการจราจร ปัญหาการบดบังทิศทางแสงแดดและทิศทางลม เป็นต้น

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้คนในชุมชนบริเวณโดยรอบโครงการได้รับผลกระทบ ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกต้องจะเป็นเหตุที่อาจก่อให้เกิดแนวโน้มของความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนที่ได้รับผลกระทบได้ เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเอง ทำให้มีช่องทางในการรับรู้ข่าวสารที่รวดเร็วตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้มันเองที่ทำให้ชุมชนเกิดความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน อาคารชุดพักอาศัย หรือคอนโดมิเนียมจำนวนมากที่เกิดปัญหาดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ชุมชนที่อาศัยในบริเวณโดยรอบเกิดความไม่พอใจต่อการดำเนินโครงการก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นจึงยื่นเรื่องร้องเรียนต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ เช่น หน่วยงานอนุกรรมการก่อสร้าง (สำนักงานเขต) และหน่วยงานพิจารณาให้ความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (สผ.) เพื่อระงับเหตุเดือดร้อนดังกล่าว แต่การแก้ปัญหาเหล่านี้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้นผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมต้องแก้ไขปัญห ความขัดแย้งเหล่านั้นด้วยการตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างแท้จริงที่ชุมชนโดยรอบจะได้รับ หากผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างครอบคลุมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จะทำให้การดำเนินการอยู่ภายใต้จิตใจดีสำนึกในการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและชุมชนโดยรอบ สามารถสร้างความกลมกลืนและป้องกันความขัดแย้ง เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูล และเกิดความสามัคคีระหว่างชุมชนกลุ่มเดิมและชุมชนใหม่ในคอนโดมิเนียมที่จะย้ายเข้ามาอยู่ร่วมกัน ดังนั้นความขัดแย้งจึงเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบันต่อสังคมไทย ถ้าหากละเลยหรือจัดการไม่ถูกต้องจะนำไปสู่การทะเลาะวิวาทและก่อให้เกิดความรุนแรงได้ หากมองใน

มุกกลับกันแล้วนั้นหากการแก้ไขความขัดแย้งประสบความสำเร็จจะนำไปสู่การจัดการของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

ดังได้กล่าวไว้ว่าความขัดแย้งอาจเกิดได้จากหลายๆ ประการ อีกทั้งยังเกิดจากผลประโยชน์ไม่ลงตัว ความขัดแย้งเรื่องส่วนตัว ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือการสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน ดังเช่นความขัดแย้งระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม ดิบุรา พรานนก กับชุมชนตรอกข้าวเม่า ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่จากที่ราบเป็นอาคารชุดพักอาศัย การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตในชุมชน จนทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นเมื่อเกิดความขัดแย้ง อาจจะเป็นความขัดแย้งที่ปรากฏเห็นชัดเจน สามารถรับรู้ถึงความรุนแรงได้หรือเป็นความขัดแย้งที่ไม่ปรากฏชัดเจน ดังนั้นเมื่อชุมชนเกิดการรับรู้ถึงความไม่พึงพอใจจากการก่อสร้างคอนโดมิเนียมที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งกัน จึงทำให้ผู้ศึกษาวิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้ง และแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม ดิบุรา พรานนกกับชุมชนตรอกข้าวเม่า ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการจะต้องคำนึงในการพัฒนาโครงการและสามารถตอบสนองการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า รอบโครงการ ดิบุรา พรานนก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า รอบโครงการ ดิบุรา พรานนก

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเลือกชุมชนตรอกข้าวเม่า ซึ่งตั้งอยู่บริเวณคอนโดมิเนียม ดิบุรา พรานนก เป็นพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับประชาชนในชุมชน ในการเลือกผู้มีส่วนร่วมในการศึกษาได้เลือกจำนวน 4 ราย

ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม (บริษัท แอสเสริ จำกัด (มหาชน)) 1 ราย ประธานชุมชน 1 ราย ที่ปรึกษาชุมชน 1 ราย และเลขาชุมชน 1 ราย ในการกำหนดผู้ให้ข้อมูลนั้นได้กำหนดจากความเป็นผู้นำและมีส่วนในการเข้ามารับรู้ปัญหาและดำเนินการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของวิจัย สมุดบันทึกภาคสนามเพื่อจดบันทึกข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์และสังเกตจากผู้ให้ข้อมูล และเครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์ เมื่อได้ข้อมูลที่ครบถ้วนแล้วจึงนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิธีวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ ซึ่งจะนำมาจำแนกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย และได้อ้างอิงคำพูดของผู้ในสัมภาษณ์ในข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สรพงศ์ ศรียานงค์ (2539) “ได้ศึกษาการเมืองเรื่องเขื่อน : ศึกษากรณีโครงการเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากมูล” ผลการศึกษาพบว่า กระแสความขัดแย้งทางการเมืองมีรากฐานอยู่บนความขัดแย้งทางอุดมการณ์และผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มบุคคล 2 ฝ่ายในสังคม นั่นคือ กลุ่มได้รับผลประโยชน์และกลุ่มที่เสียผลประโยชน์ โดยกลุ่มบุคคลที่สนับสนุนเชื่อว่าการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าเป็นความจำเป็น เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐาน ในทางลบกลุ่มที่คัดค้านการสร้างเขื่อนได้จัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาไว้ที่การดำรงสภาพธรรมชาติไว้ให้มากที่สุด โดยเปรียบเทียบนโยบายการสร้างเขื่อนเป็นเสมือนความล้มเหลวของรัฐในการจัดการเรื่องความต้องการใช้กระแสไฟฟ้าของประชาชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติไม่สมดุล

สุภัทตรา แก้วประเสริฐ ทรัพย์ชุกุล (2552) ศึกษาภาพของอำเภอกับการใกล้เคียงประណอมข้อพิพาทในชุมชน : กรณีศึกษาอำเภอในจังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อำเภอในจังหวัดชลบุรีถือว่าสามารถดำเนินการจัดการใกล้เคียงข้อพิพาทได้เป็นผลสำเร็จตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยด้วยมีศักยภาพความพร้อม เช่น ได้มีการจัด

บุคลากรให้ดูแลด้านการใกล้เคียงข้อพิพาท ซึ่งมีคุณสมบัติส่วนบุคคล เช่น ต้องมีความรู้ทางกฎหมาย มีความรู้ด้านการใกล้เคียง วางตัวได้อย่างเหมาะสม มีความเป็นมิตร มีจิตวิทยา มีปฏิภาณไหวพริบแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งการใกล้เคียงจะประสบความสำเร็จนั้นคู่กรณีต้องมีความรู้สึกศรัทธา

สุกรี พิษผั๊กหวาน (2541) ชาวบ้านกับโครงการของรัฐ : กรณีศึกษาปัญหาความขัดแย้งการจัดการป่าชายเลนพื้นที่ตำบลบางชัน อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนภาคตะวันออก เขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนปากน้ำเวฬุ หมู่ที่ 2-6 ตำบลบางชันนั้นเกิดจากนโยบายโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนภาคตะวันออกไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชาวบ้านได้ เพราะชาวบ้านต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น แต่ฐานคติของนโยบายต้องการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นความต้องการที่สวนทางกัน ดังนั้นสิ่งที่รัฐได้รับจากการนำนโยบายไปปฏิบัติตามโครงการนี้คือความล้มเหลว รัฐจำต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ใหม่โดยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนในการช่วยดูแลรักษาและใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน ตลอดจนแสวงหากระบวนการในการแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรมในชุมชน นอกจากนั้นรัฐต้องพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความเข้าใจ มีความตระหนักดีและเฝ้าระวังในการอนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ให้อยู่คู่กับชุมชนตลอดไป

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความขัดแย้งของผู้ประกอบการกับชุมชนนั้นพบว่า มีงานที่ทำการศึกษาวิจัยค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นงานวิจัยความขัดแย้งของหน่วยงานภาครัฐกับกลุ่มผู้เสียผลประโยชน์ จากการสืบค้นข้อมูลของผู้ศึกษาไม่พบว่ามีการศึกษาวิจัยในประเด็นของต้นเหตุความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนมาก่อน เนื่องจากในประเด็นนี้สามารถก่อให้เกิดความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้นหากไม่ได้มีการทำความเข้าใจในกันของทั้งสองฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งนี้ชุมชนอาจจะมองว่าการเกิดขึ้นของคอนโดมิเนียมในชุมชนของตนนั้นจะสร้างปัญหาเพราะไม่ใช่คนในท้องถิ่นที่จะเข้ามาอยู่อาศัยนั่นเอง จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาเกี่ยวกับต้นเหตุความขัดแย้งและแนว

ทางการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชน เพื่อให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและก่อให้เกิดความสามัคคีร่วมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง

จอร์จ ซิมเมล (Georg Simmel, 1996) นักทฤษฎีรุ่นแรกๆ ที่อธิบายให้เห็นความขัดแย้งในระหว่างบุคคลและความขัดแย้งภายในกลุ่มซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้น เพราะสมาชิกในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน รวมทั้งซิมเมลได้สังเกตการเคลื่อนที่ในลักษณะแกว่งขึ้นๆ ลงๆ ระหว่างผูกพันรักใคร่ใกล้ชิดกับความขัดแย้งกันอย่างสุดขั้ว ลักษณะนี้พบเสมอในกลุ่มคนสองคน ในลักษณะเดียวดีเดียวร้าย ความขัดแย้งที่พบในกลุ่มคนสองคนจึงมีลักษณะไหลเลื่อนเป็นวงจร กล่าวคือ มีการเคลื่อนที่ระหว่างภาวะสุดขั้วสองด้าน คือดีชั่วรักใคร่สนิทสนมกันอย่างมาก และดีชั่วก็มีความขัดแย้งกันอย่างมาก แต่ถ้ามีบุคคลที่สามเพิ่มเข้าไปในกลุ่ม คนสองคนจะรวมหัวกันต่อต้านคนที่สาม หรือคนที่สามอาจจะเข้ามาลดความแตกต่างระหว่างสองคนแรก โดยมีบทบาทเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือมีฉันทันทีเข้ามาแบ่งแยกคนสองคนที่ใกล้ชิดสนิทสนมกันให้แตกแยกจากกันก็ได้ และสามารถประยุกต์ใช้ได้ในสังคมใหญ่ซึ่งในอีกด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นลักษณะพหุนิยมที่ปรากฏอยู่ในระดับสังคม (อ้างในกิตติพัฒน์ นนทปัทมดลย์, 2558)

แนวคิดที่สำคัญบางประการของซิมเมลเกี่ยวกับความขัดแย้ง คือ 1. ความขัดแย้งทำให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวภายในกลุ่ม 2. ความกลมเกลียวภายในกลุ่มเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้ง 3. ความกลมเกลียวระหว่างกลุ่มเป็นสาเหตุทำให้เกิดการขัดแย้ง

สาระความคิดเกี่ยวกับองค์การสังคมของจอร์จ ซิมเมล 1. ความสัมพันธ์ทางสังคมจะเกิดขึ้นในภาวะสังคมเป็นระบบ ซึ่งความสัมพันธ์ทางสังคมอาจสืบเนื่องมาจากกระบวนการทางอินทรีย์ภาพสองกระบวนการ คือ กระบวนการก่อสัมพันธ์และกระบวนการแตกสัมพันธ์ 2. กระบวนการดังกล่าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากทั้งแรงขับสัญชาตญาณและความจำเป็นอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ทางสังคมประเภทต่างๆ 3. กระบวนการขัดแย้งเป็นสิ่งเก่าแก่แต่โบราณของสังคม แต่ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นสิ่งทำลายระบบสังคมหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเสมอ 4. ตามความเป็นจริง

แล้ว การขัดแย้งเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นไปเพื่อดำรงรักษาสังคมหรือส่วนประกอบบางอย่างของสังคม

โคเซอร์ (Coser) มองความขัดแย้งในระดับกลุ่มว่าเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มที่ตรงข้ามกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งค่านิยมที่กลุ่มของตนปรารถนาหรือซึ่งสถานภาพ อำนาจ และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด เป้าหมายของกลุ่มเหล่านี้มิได้จำกัดขอบเขตเพียงเพื่อบรรลุสิ่งที่กลุ่มปรารถนาเท่านั้น แต่ยังต้องการให้คู่ของความขัดแย้งต้องยอมจำนนหรือได้รับความเสียหาย รวมทั้งมีความมุ่งหวังที่จะขจัดคู่ต่อสู้หรือคู่แข่งแห่งความขัดแย้งให้หมดสิ้นไปด้วย (อ้างในอภิญา รัตนมงคลมศ, 2538)

พจนน พุกกะพันธ์, 2542 ; วันชัย วัฒนศัพท์, 2550 ; เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2534 จากพันธุวิทยาความขัดแย้งที่ได้พัฒนามาจากอดีตถึงปัจจุบัน แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ยอมรับว่าความขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างบุคคล พบได้ในทุกหนทุกแห่งในสังคม ความขัดแย้งเกิดการที่คนหนึ่งได้รับอีกคนหนึ่งไม่ได้รับ จากการกระทำของบุคคลที่ต้องการที่จะดำเนินการให้บรรลุความปรารถนาของตนในสภาพที่มีทรัพยากรอย่างจำกัด เกิดปะทะกับการต่อต้านของอีกฝ่ายหนึ่งหรือหลายๆ เป็นรูปแบบของความขัดแย้ง อาจจำแนกความขัดแย้งเป็นแบบต่างๆ ได้ดังนี้คือ ความขัดแย้งภายในบุคคล ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งภายในกลุ่ม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ความขัดแย้งภายในองค์กร และความขัดแย้งระหว่างองค์กร สำคัญสำคัญของความขัดแย้งในสังคมตามแนวคิดของเวเบอร์ พอสรุปได้ว่า ความขัดแย้งของผลประโยชน์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสังคมไม่มีสังคมใดจะพ้นจากการขัดแย้งและเปลี่ยนแปลงแต่ละสังคมใดๆ ก็ตาม กลุ่มของบุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีอำนาจไม่เท่ากันเป็นโครงสร้างของสังคมและแนวปฏิบัติในสังคม ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้มีอำนาจจะใช้กฎและการบังคับเพื่อสร้างระเบียบทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นจากผลของการกระทำของบุคคลที่จะได้รับประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจใช้อำนาจเพื่อควบคุมความขัดแย้งจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะควบคุมการออกกฎ ระเบียบ บทลงโทษ เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน แนวคิดที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นแบบฉบับที่แตกต่างกันไปตาม

ลักษณะเฉพาะของแต่ละสาขาวิชาตามทัศนทางจิตวิทยา สังคมวิทยา และทางมนุษยวิทยา

กล่าวโดยสรุป ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในสังคม ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ตราบโอบที่เรายังมีชีวิตและอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ความขัดแย้งจึงเกิดจากการที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกเกิดจากการกระทำของคนหนึ่งที่ทำให้อีกคนหนึ่งไม่บรรลุเป้าหมายหรือเกิดจากการที่บุคคลที่มีความแตกต่างกันในค่านิยม ความสนใจ แนวคิด วิธีการ หรือเป้าหมาย โดยที่มีความแตกต่างเป็นพื้นฐานของการอยู่อาศัยร่วมกัน ทั้งนี้เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นแล้วมักมีมุมมองรวมประเด็นปัญหากับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้ามามีการจัดการแก้ไขสังคมคาดหวังว่าควรเป็นหน้าที่ของผู้มีสถานะสูงกว่า เช่น ผู้นำกลุ่ม/ชุมชน/สังคม/หน่วยงาน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือจัดการที่เหมาะสมอาจจะก่อให้เกิดการยกระดับหรือการขยายตัวความขัดแย้งไปสู่ความรุนแรงได้ แต่ในทางกลับกัน ถ้าได้รับการแก้ไขและมีการจัดการที่เหมาะสมก็จะทำให้สังคม/ชุมชน มีการพัฒนาและมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น

สาเหตุของความขัดแย้ง

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลจากหลากหลายแนวคิดได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ องค์ประกอบด้านความแตกต่างในภูมิหลังของบุคคล ปัญหาของการปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารและสภาพขององค์กรหรือสภาพแวดล้อม เช่น การมีทรัพยากรอย่างจำกัด กฎเกณฑ์ข้อระเบียบ สภาพความขัดแย้งที่เกิดจากการอยู่อาศัยร่วมกันของบุคคลที่หลากหลาย เป็นรูปแบบหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างบุคคล (interpersonal conflict) มีสาเหตุจากบุคคลที่มีฐานความกลัว การใช้อำนาจ การไม่ได้รับความเป็นธรรมและการจัดสรรทรัพยากรบริหารเป็นสำคัญ

แนวทางการเจรจาไกล่เกลี่ย/แก้ไขความขัดแย้ง

วันชัย วัฒนศัพท์ บรรพต ดันธีรวงศ์ และศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์, แปลและเรียบเรียง 2550) กล่าวว่า ในอเมริกาเหนือ การศึกษาการแก้ไขความขัดแย้งและการเจรจาไกล่เกลี่ยส่วนใหญ่จะพูดถึงแนวทาง 5 แนวทาง ซึ่งแต่ละแนวทางแสดงถึงวัตถุประสงค์หรือ

ความตั้งใจที่แตกต่างกันไป ลักษณะความขัดแย้งของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของปัญหาและอำนาจที่เขาคิดว่ามีโดยดูจากความสัมพันธ์ ทั้งนี้ถ้าเขาเห็นว่าเขาเองเป็นฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่า ก็มักจะเอนเอียงไปใช้วิธีการแก้ที่ก้าวร้าว ในทางกลับกันหากเขาคิดว่าเขาเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบก็มักจะเลือกใช้วิธีทางอ้อม ดังนั้นเมื่อเข้าใจแต่ละวิธีการที่แตกต่างกันนี้แล้ว สามารถที่จะเลือกอย่างรอบคอบว่าวิธีการใดจะเหมาะสมกับการแก้ไขความขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ ดังนี้ 1. การแข่งขัน การบังคับ และการผลักดัน (Competing, forcing and compelling) วิธีการแข่งขันจะใช้เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายมากกว่าความสัมพันธ์ บุคคลนั้นอาจใช้อำนาจในการช่วยให้บรรลุจุดหมายรวมถึงการใช้อำนาจในการทำให้ผู้อื่นทำตามด้วย ยิ่งไปกว่านั้นเขาอาจจำเป็นต้อง “ลุกขึ้นสู้” เพื่อปกป้องหลักการและสิทธิที่ตนสมควรได้ วิธีการนี้เน้นวิธีการแบ่งปันส่วนเป็นแนวทางในการเจรจาไกล่เกลี่ย 2. การโอนอ่อนผ่อนตามหรือการทำให้ราบรื่น (Accommodation or Smoothing) การโอนอ่อนยอมตามผู้อื่น อาจนำมาใช้ในกรณีที่มีความห่วงใยต่อความสัมพันธ์มากกว่าเป้าหมายในการแก้ไขความขัดแย้ง เป้าหมายของข้อตกลงประเภทนี้เป็นเป้าหมายในรูปของการเอื้อประโยชน์ให้กับฝ่ายอื่น โดยที่ฝ่ายเราต้องยอมเสียผลประโยชน์ พฤติกรรมในการโอนอ่อนตามรวมถึงการทำตามคำสั่งการเห็นคล้อยตามความคิดผู้อื่นหรือการยอมให้เป็นไปตามความปรารถนาของอีกฝ่าย ลักษณะนิสัยดังกล่าวมักจะถูกมองว่าอ่อนแอหรือต้องการความสงบในสังคมตะวันตก ลักษณะเหตุการณ์ประเภทนี้จะไม่ถูกมองเชิงลบในสังคมที่มีการให้คุณค่าต่อความสัมพันธ์อันราบรื่นและให้ความนับถือผู้มีตำแหน่งหน้าที่ยอมรับต่อสถาบัน เพราะฉะนั้นวิธีการนี้เน้นการให้ความสำคัญเป็นหลัก และอาจปรับเป็นแนวทางอื่นตามผู้อื่นที่เขาคล้อยตาม เช่น วิธีการแบบแบ่งสรรปันส่วน หรือวิธีแบบบูรณาการตามแต่ผู้ที่เขาตามว่าใช้วิธีการไหน วิธีการนี้สังคมไทยก็นิยมใช้อยู่มากเพราะเราเป็นสังคมที่ยอมรับในผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจ จึงมีคำพูดว่า “เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” 3. การประนีประนอม (Compromising) การประนีประนอมจะมีลักษณะ คือ เดินทางสายกลางระหว่างทั้งเป้าหมายและความสัมพันธ์ หลักสำคัญที่สุด คือ การหาแนวกลางๆ หรือการแบ่งครึ่ง การประนีประนอมไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกิดความขัดแย้ง

เกี่ยวกับมุมมองโลกทัศน์หรือค่านิยมทางศีลธรรม ในขณะที่การประนีประนอมจะให้ความสนใจในความสัมพันธ์แท้จริงๆ แล้วก็เป็นการแบ่งปันปันส่วน 4. การหลีกเลี่ยงหรือการถอนตัว (Avoiding or Withdrawing) การหลีกเลี่ยงถือว่าเป็นการเลื่อนออกไป การหลบฉากและการถอนตัวออกจากประเด็นนั้น ในอเมริกาเหนือบริบทของการหลีกเลี่ยงเป็นวิธีไม่ก้าวร้าวแต่ไม่ร่วมมือ แสดงถึงมีความห่วงใยในเรื่องความสัมพันธ์ดีและความสนใจที่มีต่อเป้าหมายที่ดี อย่างไรก็ตามในสังคมหรือชุมชนจำนวนมากที่ยึดค่านิยม กลุ่มนิยม เช่น ชาวเอเชียและชาวละตินอเมริกัน เชื่อว่าวิธีการหลีกเลี่ยงปัญหาและการโอนอ่อนตามถือเป็นการช่วยรักษาหน้าให้กับทั้งตัวเองและคนอื่น วิธีการนี้อาจเน้นความสัมพันธ์และอาจไม่รับรู้ความเป็นไปได้ในการบูรณาการของสถานการณ์ การหลีกเลี่ยงและการถอนตัวอาจมีลักษณะการแบ่งสรรปันส่วน ถ้าผู้ที่ถอนตัวมีอำนาจในการดึงเอาทรัพยากรหรือคำยินยอมไปด้วยในกรณีที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีอำนาจที่จะตัดสินใจ หรือทำให้อีกฝ่ายทำการตัดสินใจได้ และ 5. การร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา (Collaborating, integrating or Problem Solving) การร่วมมือกันบางทีหมายถึง การบูรณาการหรือการแก้ไขปัญหามักให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์และจุดมุ่งหมายเช่นกัน เป็นทั้งการรุกและร่วมมือคือเกิดการบูรณาการผลประโยชน์ร่วมของทุกๆ คนที่ได้รับผลกระทบ เป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งที่เน้นวิธีการเจรจาไกล่เกลี่ยและการไกล่เกลี่ยคนกลาง เป็นการใช้ทั้งวิธีบูรณาการและแบ่งสรรปันส่วน ในการเจรจาไกล่เกลี่ย แม้แนวทางนี้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์แต่เป้าหมายหลักพุ่งประเด็นไปที่การหาข้อยุติความขัดแย้ง และผลการเจรจาขยุติความขัดแย้งที่ตามมาภายหลัง

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจากผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมและชุมชนตรอกข้าวเม่า ผลการศึกษพบว่า สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมีความสัมพันธ์โดยมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเกื้อกูลและมีความสามัคคี เนื่องจากส่วนใหญ่แล้วในชุมชนจะมีความรู้จักกัน รวมทั้งมีความเป็น

เครือข่าย ดังนั้นต้นเหตุของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันจึงเกิดขึ้นระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชน ซึ่งมีสาเหตุมาจากหลายๆ ประการ คือ

1. สภาพปัญหาความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า สรุปได้ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งประการที่หนึ่งที่เกิดขึ้นมาจากการก่อสร้างกำแพงล้อมรอบโครงการ นั่นคือปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างของความเข้าใจที่ควรมีความรับผิดชอบต่อชุมชนที่เกิดจากการพัฒนาโครงการ กล่าวคือ ผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมนั้นได้ทำการซื้อที่ดินจากผู้อาศัยอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาดำเนินการพัฒนาโครงการ แต่ทั้งนี้แนวการก่อสร้างกำแพงได้ล้ำเข้ามาในเขตของถนนที่ใช้เป็นทางเข้า-ออกของชุมชนทำให้ไม่สามารถเข้าได้สะดวกเหมือนเช่นดั้งเดิม จึงทำให้เกิดการรวมตัวกันเพื่อร้องเรียนเจ้าของโครงการผ่านทางประธานชุมชน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชน ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “การก่อสร้างกำแพงรั้วของโครงการได้ล้ำเข้ามาในเขตทางของถนน เนื่องจากตามโฉนดที่ได้ทำการซื้อขายไปนั้นได้มีการล้ำเข้าไปในแนวถนนเดิมของชุมชน ซึ่งชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็ไม่เข้าใจในตัวของกฎหมายว่าเป็นอย่างไรบ้าง จึงได้มีการมาร้องเรียนกับตัวผมเพื่อให้ช่วยหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวผมจึงต้องทำความเข้าใจกับชาวบ้านก่อนว่ากฎหมายที่เขียนมีความหมายว่าอย่างไร ไม่ใช่อยู่ดีๆ จะไปให้ทางเจ้าของโครงการเคঁร่นกำแพงเข้าไป นั่นก็หมายความว่าถ้าต้องทำแบบนั้นตัวตึกของโครงการก็จะไม่ได้อยู่ตามตำแหน่งที่ได้ทำการออกแบบไว้ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นจึงได้ชี้แจงกับชาวบ้านว่าจะรับเรื่องไว้แล้วจะเข้าไปประสานงานกับทางเจ้าของโครงการเพื่ออำนวยความสะดวกให้เคঁร่นแนวกำแพงเข้าไปอีกเล็กน้อย”

สำหรับมุมมองของผู้ประกอบการเห็นว่า ทางโครงการมีสิทธิ์ในโฉนดที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมายและได้ทำการเวนระยะถอยร่นต่างๆ ตามข้อกำหนดและกฎหมายทุกอย่างแล้ว ดังนั้นจึงเห็นว่าโครงการจะไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม ซึ่งได้อธิบายว่า “บริษัทได้ซื้อที่ดินมาจากคนในชุมชนซึ่งมีโฉนดที่ดินถูกต้อง มีหลักหมุดที่ชัดเจน จึงได้นำที่ดินนี้มาพัฒนาเป็นคอนโดมิเนียม และได้ออกแบบก่อสร้างโดยสถาปนิกผู้เชี่ยวชาญที่มีการออกแบบก่อสร้าง

อาคารถูกต้องตามกฎหมาย และเว้นระยะแนวอาคารและที่ว่างต่างๆ ตามกฎหมาย กำหนดอย่างถูกต้องและครบถ้วนแล้ว จึงคิดว่าไม่น่าจะส่งผลกระทบต่อชุมชน”

ปัญหาจากความขัดแย้งประการที่สอง คือ ปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากคนงานก่อสร้างของโครงการปล่อยน้ำที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดน้ำเสียไปยังคลองระบายน้ำของชุมชน ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชน ได้อธิบายว่า “ตอนนั้น คนงานได้ถ่ายเทน้ำของเสีย ถึงสามที่บ้านพักคนงานในตัวพื้นที่โครงการเลยนะ สูบลงมา ในท่อที่ริมถนนด้านใน แล้วท่อพวกนั้นในจะไหลมาลงที่ลำรางตรงกลางชุมชน กลิ่นก็ส่งเหม็นไปหมดทุกอย่าง ก็ต้องไปเรียกไพร่แมนที่คุมโครงการมาจัดการ”

เลขาชุมชนตรอกข้าวเม่า ได้ให้การสัมภาษณ์ถึงประเด็นปัญหาเรื่องการระบาย น้ำเสียของโครงการ เพิ่มเติมว่า “คนงานก่อสร้างคอนโดมิเนียม ดิบุรา พรานนก มีการ ระบายน้ำเสียของโครงการมาลงยังคลองระบายน้ำบริเวณด้านหลังของชุมชน ก่อให้เกิด กลิ่นเหม็นส่งผลกระทบต่อชาวบ้านโดยรอบ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนเห็นว่า ชุมชนได้อาศัยอยู่ ร่วมกันมาอย่างยาวนาน มีการจัดการการบริหารชุมชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการ รมรณรงค์ให้ร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน จนกระทั่งได้มีคอนโดมิเนียมซึ่งเป็นอาคาร แนวสูงเข้ามาอยู่ในบริเวณชุมชน แล้วคนงานก่อสร้างได้ปล่อยน้ำเสียที่ไม่ได้ผ่านการ จัดการของโครงการ จึงเป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านการจัดการน้ำเสีย และกลิ่น เหม็นรบกวนชาวบ้านเป็นบริเวณกว้างมาก จะทำอะไรตรงลำรางที่เคยทำ ก็ทำไม่ได้เพราะ เหม็นน้ำเน่า”

สำหรับมุมมองของผู้ประกอบการเห็นว่า โครงการมีการจัดเตรียมระบบบำบัด น้ำเสียให้สามารถรองรับน้ำเสียที่เกิดจากโครงการไว้อย่างเพียงพอ โดยต้องมีการบำบัด ก่อนปล่อยออกสู่ภายนอก ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการ คอนโดมิเนียม ซึ่งได้อธิบายว่า “น้ำเสียที่เกิดจากโครงการต้องมีการบำบัดน้ำเสียก่อนที่เรา จะปล่อยออกสู่ภายนอก แต่ที่ชาวบ้านได้กลิ่นเหม็นจากน้ำเสียที่ปล่อยมาลงลำราง อาจ เป็นเพราะระบบของโครงการไม่ทำงาน หรือไม่ก็เป็นเพราะเจ้าหน้าที่ไม่ได้มีการตรวจสอบ ดูและระบบนั่นเอง”

ปัญหาจากความขัดแย้งประการที่สาม คือ การปลูกต้นไม้รอบแนวกำแพงของโครงการ ตีบุรา พรานนก ได้ล้าเข้าไปในเขตของพื้นที่ชุมชนตรอกข้าวเม่า ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ ประธานชุมชน ได้อธิบายในประเด็นนี้ไว้ว่า “ผมเห็นว่าการจัดต้นไม้ส่งผลกระทบ เพราะว่าการจัดวางต้นไม้ของโครงการบริเวณแนวกำแพง มีแนวต้นไม้ของโครงการได้ล้นเข้ามาในที่ของชาวบ้าน และพวกเราได้ประสานงานให้ทางเจ้าของโครงการดำเนินการแก้ไขเพื่อเป็นการลดความขัดแย้งให้น้อยลง”

สำหรับในมุมมองของผู้ประกอบการนั้นเห็นว่า การปลูกต้นไม้ตามแนวกำแพงของโครงการเพื่อเป็นการปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและเป็นมาตรการหนึ่งในเรื่องของความเป็นส่วนดีระหว่างผู้พักอาศัยของคนโตมิเนียมกับชุมชน ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม ซึ่งได้อธิบายว่า “ผมได้ออกแบบการจัดภูมิทัศน์รอบแนวเขตกำแพงของโครงการ เพื่อเป็นการป้องกันมลพิษที่ปล่อยออกมาจากท่อไอเสียรถยนต์ของโครงการ และเป็นการป้องกันผลกระทบด้านความเป็นส่วนดีของผู้พักอาศัยไม่ให้ได้รับผลกระทบจากชุมชน”

2. แนวทางการแก้ไขความขัดแย้ง จะเห็นได้ว่าเมื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนแล้วนั้น แนวทางในการแก้ไขเพื่อให้ได้แนวทางที่เป็นธรรมจึงต้องให้ทั้งสองฝ่ายได้เข้ามาพูดคุยปรึกษาหารือร่วมกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

วิธีการจัดการและแนวทางแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่าด้วยวิธีการสนทนากลุ่มระหว่างตัวแทนชาวบ้านของชุมชนตรอกข้าวเม่าและตัวแทนผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมซึ่งจะพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยคำพูดที่เป็นกันเอง เพื่อไม่ให้ตึงเครียดจนเกินไป โดยมีการถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ทั้งนี้เพื่อจะได้ให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความราบรื่นและได้รับผลประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย ผลการดำเนินการสนทนากลุ่มได้มีแนวทางการแก้ปัญหาด้วยกันดังนี้ 1. ประเด็นการก่อสร้างกำแพงล้อมรอบโครงการที่ชาวบ้านเห็นว่าควรร่นระยะเข้าไปจากแนวเขตที่ดิน 1 เมตร เพื่อความปลอดภัยในการสัญจรเข้า-ออกชุมชนและความสะดวกในการเข้าของรถดับเพลิงในกรณีการเกิดเพลิงไหม้ ซึ่งผู้ประกอบการได้

ยอมรับและเห็นด้วยกับประเด็นนี้จึงได้มีการปรับแบบการก่อสร้างโดยให้มีการร่นระยะกำแพงเข้าไปจากแนวเขตที่ดินเป็นระยะ 0.4 เมตร ซึ่งมีความเพียงพอต่อการสัญจรและการเข้าถึงของรถดับเพลิง และชาวบ้านมีความพึงพอใจและเห็นด้วยกับการปรับแบบการก่อสร้างดังกล่าว 2. ประเด็นเรื่องท่อระบายน้ำของโครงการที่ชาวบ้านเห็นว่าได้รับผลกระทบจากการปล่อยน้ำเสียที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดของระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการและปล่อยน้ำเสียมายังลำรางของชุมชน ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นรบกวน ซึ่งผู้ประกอบการได้ยอมรับและเห็นด้วยกับประเด็นนี้ จึงได้ทำการแก้ไขโดยเพิ่มเติมประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการ รวมทั้งกำชับให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่ภายนอกโครงการอย่างเคร่งครัด และ 3. ประเด็นเรื่องการปลูกต้นไม้รอบแนวเขตที่ดินของโครงการที่ชาวบ้านเห็นว่าต้นไม้ของโครงการได้ล้าออกจากแนวกำแพงและล้ำเข้ามาในเขตของชุมชน และมีใบไม้ที่ร่วงหล่นมาบนถนนในชุมชนด้วย ก่อให้เกิดความสกปรกและเกิดทัศนียภาพที่ไม่น่าดู ซึ่งผู้ประกอบการยอมรับและเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว โดยได้มีการแก้ไขปัญหานี้โดยให้เจ้าหน้าที่ตัดกิ่งไม้ที่ล้ำเข้าไปในพื้นที่ชุมชนออก และปรับภูมิทัศน์บริเวณแนวรั้วให้สวยงาม

อภิปรายผลการศึกษา

จากสภาพปัญหาที่พบไม่ว่าจะเป็น ปัญหาจากการสร้างแนวกำแพงล้อมรอบโครงการ ดิบุรพารานนก ปัญหาการระบายน้ำเสียของโครงการ และปัญหาการปลูกต้นไม้ตามแนวกำแพงลุกล้ำมาในเขตพื้นที่ชุมชน ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ความเดือดร้อนของชาวบ้าน โดยก่อให้เกิดความขัดแย้งกับโครงการ เนื่องจากไม่ได้มีการพูดคุยและปรึกษาการพัฒนาโครงการด้วยกันตั้งแต่ต้น นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ได้รับข้อมูลที่ไม่ชัดเจนและไม่ครบถ้วน ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดที่มีได้รับการกลั่นกรองให้ดีเสียก่อน ส่งผลให้เกิดความสับสนและวิตกกังวลให้แก่ชาวบ้านในชุมชน อาจเป็นสิ่งที่จะกระตุ้นทำให้เกิดความขัดแย้งกันที่มีความรุนแรงเพิ่มมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ปัญหาดังกล่าวได้แก้ไขโดยการทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า ซึ่งผู้ประกอบการได้มีแนว

ทางการแก้ไขความเดือดร้อนของชุมชนโดยมีมาตรการลดผลกระทบที่มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของชุมชนอันเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า

ดังนั้นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งไม่ว่าจะเป็นการให้ร่นระยะกำแพงเข้าไปจากแนวเขตที่ดินเดิมเพื่อความปลอดภัยในการสัญจร การจัดการน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่ถนนพื้นที่โครงการ และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการอยู่ร่วมกันที่เกิดขึ้นจากการปลูกต้นไม้รอบแนวเขตที่ดินของโครงการโดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ไปตัดแต่งกิ่งต้นไม้โดยรอบบริเวณแนวกำแพงเพื่อไม่ให้ลูกล้มไปในเขตพื้นที่ชุมชน ซึ่งผู้ประกอบการได้มีการนำแนวทางแก้ไขมาดำเนินการให้กับพื้นที่ชุมชนตรอกข้าวเม่าเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและอยู่ร่วมกันได้ โดยอาศัยแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งและการเจรจาไกล่เกลี่ย (วันชัย วัฒนศัพท์ บรรพต ตันธีรวงศ์ และศุภณัฐ เพิ่มพูนวิวัฒน์, แปลและเรียบเรียง 2550) ได้เผยให้เห็นถึงวิธีการในการหาแนวทางแก้ไขและได้ชี้ให้เห็นลักษณะของชุมชนที่มีความสัมพันธ์กันในการอยู่ร่วมกันที่มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีความใส่ใจในผลกระทบที่จะเข้ามาในชุมชน ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางแก้ไขมิให้เกิดความขัดแย้ง จะเห็นได้จากการใช้แนวทางในการร่วมมือกันของทุกฝ่ายในการแก้ไขให้เกิดการบูรณาการและบรรลุผลสำเร็จสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข พบว่า มีแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งในแต่ละสถานการณ์ ดังนี้

1. การโอนอ่อนผ่อนตามหรือการทำให้ราบรื่น (Accommodation or Smoothing) ดังจะเห็นได้จากผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมได้ก่อสร้างกำแพงรอบแนวเขตที่ดินโดยมีการร่นระยะกำแพงเข้าไปจากแนวเขตที่ดินเดิม แม้ว่าผู้ประกอบการมีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์ในกรรมสิทธิ์ที่ดินของตนเองก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นการโอนอ่อนผ่อนตามตามความต้องการของชุมชนเพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความราบรื่น

2. การประนีประนอม (Compromising) ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมได้รับข้อเรียกร้องจากชุมชนให้ดำเนินการตัดต้นไม้ที่ปลูกบริเวณรอบแนวเขตที่ดินโครงการออกไปให้หมด เนื่องจากเกรงว่าจะได้รับผลกระทบจากใบไม้ที่ร่วงหล่นเข้ามาในเขตพื้นที่ชุมชน รวมทั้งกิ่งไม้ที่ล่วงล้ำเข้ามาในพื้นที่ชุมชนด้วย แต่ทั้งนี้ทาง

โครงการได้มีการขอประนีประนอมกับชุมชนโดยไม่ขอตัดต้นไม้ทิ้งทั้งหมด แต่จะทำการตัดแต่กิ่งต้นไม้บริเวณรอบแนวเขตที่ดินไม่ให้ล้งล้ำเข้าไปในเขตพื้นที่ชุมชน และจะจัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแลเก็บกวาดใบไม้ที่ร่วงหล่นไปยังพื้นที่ชุมชน ซึ่งชุมชนก็มีความพึงพอใจในผลของการประนีประนอมในครั้งนี้

3. การร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา (Collaborating, integrating or Problem Solving) ดังจะเห็นได้จากการที่ชุมชนได้รับผลกระทบจากการระบายน้ำทิ้งของโครงการในระหว่างการก่อสร้างโครงการ จึงได้ร่วมมือกันกับผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมในการแก้ปัญหาโดยให้ทำการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยออกสู่ลำรางของชุมชน โดยมีชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้ร่วมดูแลและติดตามการดำเนินการของโครงการในการบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งในเรื่องการบดบังคลื่นสัญญาณโทรศัพท์กันได้ร่วมกันแก้ไขโดยการตรวจสอบบ้านที่ได้รับผลกระทบและหาทางออกร่วมกันโดยผ่านการลงความเห็นให้ดำเนินการติดตั้งกล่องรับสัญญาณด้วยความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย

อย่างไรก็ตามจากการที่ได้มีการร่วมกันหาแนวทางแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ดังได้กล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าการพูดคุยกันจะเป็นประโยชน์ในการหาแนวทางแก้ไขที่ทำให้ได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งทำให้พบว่าเมื่อมีข้อพิพาทได้มีการนำปัญหามาหาแนวทางออก คือ เป็นการรักษาสัมพันธภาพอันดีทั้งของชุมชนตรอกข้าวเม่าและผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม เพราะผลของการพูดคุยหาแนวทางแก้ไขไม่ได้มีผลว่าใครจะเป็นฝ่ายแพ้หรือชนะ แต่เป็นการหาแนวทางออกที่ได้ประโยชน์เท่าๆ กันและเกิดความพึงพอใจของทั้งสองฝ่ายอย่างแท้จริง อีกทั้งปัญหาดังกล่าวต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้มีการคลี่คลายให้เบาบางลงโดยความร่วมมือต่อกันและกัน

สรุป

บทความวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงต้นเหตุและแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า รอบโครงการ ดิบุรา พรานนก ซึ่งมีแนวทางในการแก้ไขโดยการโอนอ่อนผ่อนตามหรือการทำให้ราบรื่น การประนีประนอม และการร่วมมือกันหรือการแก้ปัญหา จะส่งผลให้เกิดการพูดคุย

ปรึกษาหารือเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข นอกจากนี้ประการสำคัญในการที่จะทำให้เกิดแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งให้ลดน้อยลงหรือไม่เกิดขึ้นเลยนั้น ทางชุมชนได้มีการใช้หลากหลายวิธีการของการจัดการความขัดแย้งมาผสมผสานกันไป ได้แก่ มีการเจรจา ประนีประนอม โดยยื่นข้อเสนอดังต่อไปนี้ยังผู้ประกอบการคอนโดมิเนียม มีการไกล่เกลี่ยกันทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งเข้าสู่กระบวนการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อหาข้อยุติและแนวทางแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยมีลักษณะการเลือกใช้วิธีที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์และคู่กรณีที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละแนวทางนั้นไม่ได้มีสูตรสำเร็จที่แน่นอนตายตัวนั่นเอง อย่างไรก็ตามแนวทางที่ได้รับความสำเร็จในการนำมาใช้แก้ไขความขัดแย้งของชุมชนสามารถนำไปเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการจัดการความขัดแย้งเรื่องอื่นๆ ได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษาทราบถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนตรอกข้าวเม่า ปัญหา และสาเหตุของความขัดแย้ง รวมถึงแนวทางการแก้ไขความขัดแย้ง โดยสามารถนำผลการศึกษาที่ได้รับไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับชุมชนที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการสร้างช่องทางการสื่อสารทำความเข้าใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นในมุมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้ลดความไม่พอใจ สร้างความประนีประนอมและนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันเพื่ออยู่ร่วมกันในพื้นที่ชุมชนเดียวกันได้อย่างสันติสุข
2. ควรสนับสนุนเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนด้วยระบบวัฒนธรรมประเพณี เพื่อเป็นการให้ความสำคัญทางคุณค่าจิตใจมากกว่าวัตถุ มีการจัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ในชุมชนให้เกิดการสร้างสายใยสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมรับฟังความคิดเห็นต่อกันเกิดคุณค่าจิตใจทำอะไรจะได้คิดรอบคอบระมัดระวังไม่ให้เกิดการทำลายน้ำใจกันอันเป็นบ่อเกิดในการช่วยลดปัญหาความขัดแย้งซึ่งกันและกันลง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษานี้ผู้ศึกษาทำการศึกษาเฉพาะแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการคอนโดมิเนียมกับชุมชนตรอกข้าวเม่า รอบโครงการ ตีบุรา พรานนก ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษากระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการก่อสร้างโครงการต่างๆ ที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอแนะมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เริ่มต้นการวางแผนและออกแบบโครงการ

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- วันชัย วัฒนศัพท์ ธีรวิไล ศุภณัฐ. (2550). คู่มือการเพิ่มพลังความสามารถกระบวนการจัดการข้อพิพาท. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- อภิญา รัตนมงคลมาศ. (2538). ความขัดแย้งระหว่างประเทศ. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2524). ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ต้นอ้อแกรมมี.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2537). วัฒนธรรมไทยหมู่บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์.
- มารค ตามไท. (2541). การจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี สันติวิธีกับความมั่นคงของชาติ. กรุงเทพมหานคร : อรุณการพิมพ์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2550). ความขัดแย้ง : หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- กิติพัฒน์ นนทปัทมเดช. (2558). แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งของจอร์จ ซิมเมล. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญนาค ตีวกุล. (2545). เมืองและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศิลปากร. คณะศึกษาศาสตร์.

พัฒน์ บุญรัตนพันธ์. (2527). การสร้างพลังชุมชนในกระบวนการพัฒนาชุมชน.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ฉัตรชัย พงศ์ประยูร. (2536). การตั้งถิ่นฐานมนุษย์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุตรา สุธาญา. (2543). นักเดินทาง เพื่อความเข้าใจในแผ่นดินธนบุรี. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์สารคดี.

วิทยานิพนธ์

ปวีรสา เส่งประเสริฐ. (2554). แนวทางการวางผังพื้นที่ และการบริหารจัดการอาคารเพื่อ
ลดปัญหาการใช้งานพื้นที่อาคารชุดพักอาศัยแบบผสม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผัง
เมือง. สาขาวิชาสถาปัตยกรรม.

ร้อยตำรวจเอกหญิงสุจิตา อินทร์ดี. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ
อาคารชุดสำหรับพักอาศัยที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมชุมชน. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะนิติศาสตร์. สาขากฎหมาย
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

สามภพ บุญนา. (2553). จริยธรรมที่พึงมีของผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และ
การผังเมือง. สาขานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์.

เอกสารอื่นๆ

เบอร์นาร์ด เมเยอร์. (2553). การจัดการความขัดแย้ง. สำนักพิมพ์คบไฟ. กรุงเทพมหานคร.
มอริส, แคทเธอริน. (2547). การจัดการความขัดแย้งและการขอโทษ. สถาบัน
พระปกเกล้า. กรุงเทพมหานคร.

- สถิติงานด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์. (2558). สถิติการจดทะเบียนอาคารชุดทั่วประเทศ. สำนักส่งเสริมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2559 จาก <http://www.thaicondoonline.com/index.php/knowledge>.
- สุกัญญา รุ่งทองใบสุรีย์. (2556). สภาพปัญหาความขัดแย้งในชุมชนและรูปแบบที่ใช้ในการจัดการปัญหาจังหวัดปทุมธานี. รายงานผลวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. คณะศิลปศาสตร์.
- สำนักโยธาธิการและผังเมืองกรุงเทพมหานคร. (2556). ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : สำนักโยธาธิการและผังเมือง
- Google. (2559). แผนที่กรุงเทพมหานครและแผนที่เขตบางกอกน้อย. แหล่งที่มา <http://earth.google.com>.
- แผนที่ Electronic. ปี พ.ศ. 2546. เขตบางกอกน้อย พร้อมข้อมูลตารางจากแผนที่มาตราส่วน 1:15,000
- แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเขตบางกอกน้อย ปี พ.ศ. 2559. มาตราส่วน 1:5,000